

EOQ-MNB Szakbizottságok
„Pódiumbeszélgetések a Minőségről”
2022.november 30.

Közjó-közbizalom és közszolgáltatások a felelősség , valamint a minőség tükrében

**Lehet a kapitalista szabadpiacon a közjót, a
közösséget szolgálni?**

**Mit jelent a hivatás a tanár, az orvos, a gyógyszerész,
a rendőr és a lelkész példáján?**

Prof. Dr. Veress Gábor
Professor emeritus

Előszó: a közszolgáltatások társadalmi, erkölcsi környezete

- Kultúra-, érték-, tekintély-rombolás
- Értéknélküli, megbolondult világ
- Nyereségérdekeltségű kapitalizmus
- Új gazdasági rend: globalizált nyitott társadalom
- Elembertelenedés, eugenika,...
- A jogszabályok szökőárja
- Mesterséges intelligencia
- Digitalizáció, Ipar 4.0, ...
- Virtuális világ
- Elhülyített fogyasztói társadalom, ...

Van-e és merre a kiút?

A közszolgáltatások hatalmas, szerteágazó témaköre

Az előadásban csak néhány téma:

- közjó, az állam szerepe a közjó szolgálatában
- egyén és közösség
- szolgáltatás, közszolgáltatás
- szabadpiaci és közpiaci szolgáltatás
- magánvállalkozás, vagy köz/állami vállalkozás
- hivatás, közszolgálat
- hivatásokra példák

Fő probléma: a közjó szolgálata a szabadpiacon

A közjó fogalma

- **Közjó** az, ami a **közösség számára hasznos** (a jó életkörülmények mellett a szellemi és erkölcsi értékek is) (Arisztotelész nyomán)
- „ Az **állam** jogszerű és méltányos egyensúlyt teremt a különböző érdekek és igények között „ (Magyary program)
- **Alapkérdés:**
mi az állam célja és
mi az egyén és a közösség viszonya.

Az állam szerepe a közjó szolgálatában

Az állam akkor törekszik a közjóra (bonum cummune), ha

- **nemes célokat tűz ki** a közösség elé,
- garantálja a polgárai külső és belső biztonságát,
- a jog érvényesülését és
- a rendet.

CICERÓ (Kr.e. 106-43)

Melyik államnak mi a célja???

Az egyén és a közösség erkölcsi rendje

- **Személyközpontúság :**

A közösség alapja az *egyén*!

Az együttélés alapja az emberi méltóság!

Minden ember „*ember*”!

- **Szolidaritás:** odafigyelés, megértés, a rászorulóknak segítése (egyszer Te is lehetsz rászoruló!)

A **közzó:** az egyéni igények kielégítése

a társadalom érdekeinek a figyelembe vételével.

- **Szubszidiaritás:** amit egy adott közösség az adott szinten jól ellát, azt felülről engedni és támogatni kell, ez általában hatékonyabb!

Szolgáltatás: a minőségügyben sem tisztázott fogalom!

- **Szolgáltatási folyamat:**

A szolgáltatást adó

a szolgáltatás adási folyamat során

a szolgáltatmány által

együttműködve a piacon(!)

a szolgáltatást igénybevevővel

szolgáltatást befogadó folyamata által

a szolgáltatást igénybevevő állapotát kezeli, megváltoztatja.

- **A szolgáltatás hasznosítási folyamat:**

a szolgáltatást igénybevevő

kezelt állapotának,

a hasznosítása, hasznosulása.

Minden szolgáltatási folyamatnál ez kell(ene) legyen a cél!

**A piaci mechanizmussal szemben az etikai szempontokat
kell figyelembe venni!!!**

A piaci szolgáltatás típusai

Kapitalista szabadpiaci szolgáltatás:

- A szolgáltatást adó
- a kapitalista szabadpiacon
- a szolgáltatást igénybevevőnek szolgáltatmányt ad át,
- ezért a **szolgáltatást adónak a *szolgáltatást igénybevevő* pénzt fizet.**

Közpiaci szolgáltatás:

- A szolgáltatást adó
- a közpiacon
- a szolgáltatást igénybevevőnek szolgáltatmányt ad át,
- ezért a **szolgáltatást adónak a *közösség, vagy a mecánás* fizet.**

Magánvállalkozás vagy köz/állami vállalkozás

- *A szabadpiacon* célszerűen magánvállalkozás.
- *A közpiacon* célszerűen állami vállalkozás.
- Bármelyik vállalkozás lehet jó vagy rossz.
- *A közpiacon* az állami vállalkozás átláthatósága, elszámoltathatósága.
- A közpiac magánosítása nem oldja meg a problémákat!
- A közszolgáltatás területén a magánosítás jelentős biztonsági kockázattal jár.

Közzolgáltatás

Sokféle értelmezés, például:

A **közzolgáltatás** a köz érdekében a közzjó - állam által jogszabályokkal szabályozott - szolgálata.

• A közzolgáltatás néhány típusa:

- Közigazgatás
- Közoktatás
- Közegészségügy
- Közrend védelem
-

Nincs közmegegyezés a nem hivatásos közzolgáltatások esetén az elégséges szolgáltatásra, pedig ez jelentős közérdek!

Hivatás

- A **hivatás** a másik ember szolgálatára irányuló és minden más szempontot háttérbe szorító tevékenység.
- A hivatásért, annak kockázatáért elsősorban nem fizetés vagy más pénzbeli ellenszolgáltatás, hanem „**tisztelet**” jár.
- A **hivatás lényege** nem a saját létbiztonság megteremtésében, hanem **mások szolgálatában, mások javának védelmében vagy biztosításában valósul meg.**
- A hivatást gyakorló a rendelkezésére álló eszközöket, tudását és tapasztalatát igazságosan megosztja mindenkivel, aki segítségét igényli, személyválogatás és anyagi szempontok figyelembevétele nélkül.

Wikipédia

A hivatás értelmezési szintjei

A **hivatás** fogalma két szinten értelmezhető:

- világi elhivatottság gyanánt, amikor a hivatás mint professzió – szülői, orvosi, segítői, színészi vagy más pálya – jelentkezik,
- vagy valamely eszme kisugárzása, vonzereje kapcsán, amit hivatástudatnak neveznek.
- A hívó ember Istent is figyelembe veszi, számára a hivatás Isten általi hívás, hogy egy célért, eszményért teljesen odaadja életét. (hivatás tisztázás, hivatás gondozó,..)

A köznyelvben a hivatás és a foglalkozás összemosódik.

Szolgáltatás, szolgálat

Elsősorban a közpiaci szolgáltatás esetén, de akár a szabadpiacon a szolgálat olyan szolgáltatás, ahol

- a szolgáltatást adó
- a piacon
- a szolgáltatást igénybevevőnek szolgáltatmányt ad át,
- a szolgáltatást adó ezt **hivatásként**, akár ellenszolgáltatás nélkül végzi.

Tanári hivatás

- **Közoktatás:** az állam(nemzet) jövőjét lényegében meghatározó tevékenység!
- A közoktatás **környezeti feltételei** az értéknélküli, erkölcsnélküli elhülyített világban:
 - adott a tanár társadalmi megbecsülése?
 - ki szidja, ki védi a tanárt?
 - diákjog vagy tanárjog?
 - a tanár meg tud élni az ellenszolgáltatásból?
- **Tanári hivatás:** a diák feltétel nélküli szeretete, függetlenül a diák viselkedésétől, és a kapott ellenszolgáltatástól.

Orvosi hivatás

A **betegellátás** (szolgáltatás) során

- a beteg gyógyulási folyamatát az orvosnak kell(ene) irányítani (!!!) (orvosjog!),
- és a gyógyítási folyamat célja a gyógyítás eredményének a hasznosítása kell(ene) legyen, ezért a gyógyítási folyamatnak olyan állapotba kell hoznia a beteget, hogy az állapota alkalmassá tegye a további tevékenységére. (!!!)

Az **orvosi hivatás** *akár állami, akár magán* egészségügyi szolgáltatás esetén azt jelenti, hogy az orvosnak az ellenszolgáltatástól függetlenül a képességei szerint gyógyítani kell.

Gyógyszerész: hivatás-gyakorlás vállalkozási keretek között

- Ha **magánvállalkozás**, akkor nyereség, akkor marketing, akció, gyárfüggő jutalék(!)...
- Ha **hivatás**, akkor a közjó szolgálata!

El kellene dönteni, hogy

- a cél egyéni érdek, vagy társadalmi érdek,
- a gyógyszer áru, vagy közjószág !!!

Ideálisan nem-nyereségérdekeltségű legyen!

A gyógyszerészi hivatás

- Elsődleges cél a **közjó**, a **társadalom érdeke**!
- A **beteg/vásárló** erkölcsös érdekei akkor, ha nem ütközik a hivatással és a társadalom érdekeivel.
- A **gyógyszerész érdekei** csak ez után!
- Esetleg az OEP,... érdekei...

A gyógyszerész, ha a hivatását gyakorolja, nem fog tönkre menni???

Megjegyzés: hivatásgyakorló vállalkozás: fából vaskarika?

Rendvédelmi hivatás

- A „hivatásos állomány” elnevezés jelzi a **rendőrök** hivatását, a közrend védelmét.
- A **tűzoltók** többsége valóban hivatást érző „megszállott”.
- A **mentők** nagy része hivatás-szerűen végzi munkáját.

Lelkészi hivatás

- Ideális esetben a lelkeszi hivatás a közjót szolgálja.
- A mélyen hívők közül néhányban megjelenik az elhívatottság a papi hivatáshoz.
- A papi hivatást érzőknek át kell gondolni, hogy összeegyeztethető-e a papi és a családi hivatás.
- Nehéz döntés a papságra alkalmasság megítélése: elég-e a hivatás, vagy további alkalmasság is kell?
- A lelkész a szolgálatért milyen ellenszolgáltatást kap? Lelkészi hivatás esetén a lelkész az ellenszolgáltatástól függetlenül képességei szerint szolgál.
- *Régebben a alsóbb társadalmi osztályú fiatalok felemelkedését jelentette a papi, a tanári és a katonai „foglalkozás”.*

A minőségügyi szakemberek hivatása

- A minőségügyi szakemberek feltétel nélküli szeretete!
- A minőségügyi társadalmi szervezetek egymást segítő együttműködése!
- Az elhunyt minőségügyi szakemberek emlékének megőrzése!
- A fontos minőségügyi munkák és eredmények összegyűjtése és nyilvánossá tétele!
- A minőségügyi körökben és a családokban a viszályok megszüntetése, a béke megteremtése!

EOQ-MNB Szakbizottságok
„Pódiumbeszélgetések a Minőségről”

2022.november 30.

Közjó-közbizalom és közszolgáltatások
a felelősség , valamint a minőség tükrében

Lehet a kapitalista szabadpiacon a közjót, a közösséget szolgálni?
Mit jelent a hivatás a tanár, az orvos, a gyógyszerész, a rendőr és a lelkész
példáján?

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Prof. Dr. Veress Gábor
Professor emeritus